

'Verskil maken voor mensen met een beperking'

Frank van Delft zet werkproject op in Oekraïne

'Mensen met een fysieke beperking hebben in Oekraïne vrijwel geen mogelijkheid om te werken', zegt Frank van Delft (27) uit Rijsburg. Daarom zet hij voor deze doelgroep het werkproject UkraineMoves op, zodat zij toch een baan kunnen krijgen. Samen met zijn vrouw Ellen en Joost en Renate Mens wonen en werken zij nu ruim acht maanden in dit ontwikkelingsland.

Door Tamara van de Krol

Tamara van de Krol is derdejaars student aan de Hogeschool in Ede, alwaar ze een studie Journalistiek volgt. Onlangs heeft ze een bezoek gebracht aan Frank van Delft in Mukachevo Oekraïne. Dit artikel is van haar hand en geeft een inzicht

Door het werkproject van Frank van Delft (rechts) zal de Oekraïner Vitaly Balash zelfstandig kunnen werken. (Foto: Tamara van de Krol)

in het werk waar Frank mee bezig is.

Veel rolstoelgebruikers

In Oekraïne zijn zelden mensen met een fysieke beperking te zien. Personen met een handicap worden 'weggestopt' en kunnen maar moeilijk zelfstandig op pad. Daarvoor zijn er veel barrières in het land. Publieke instellingen, zoals scholen en het openbaar vervoer, zijn niet rolstoeltoegankelijk. De meeste wegen zijn te slecht om met een rolstoel overheen te rijden. Daarnaast bestaat er een negatieve houding tegenover mensen met een beperking, een erfenis uit het Sovjetsysteem. Volgens de Sovjetleiders konden zij niet werken, ze werden gezien als niet-productief en pasten dus niet in de maatschappij.

'Toch zijn er wel degelijk veel mensen met beperkingen', legt Frank van Delft uit. 'Vijf procent van de Oekraïense bevolking heeft een handicap. Hoeveel rolstoelgebruikers dit zijn, is niet bekend, maar

wel dat er jaarlijks 2.600 mensen met een dwarslaesie bijkomen. Dat komt onder meer door verkeersongelukken, onveilige arbeidsplaatsen en bovendien een slechte gezondheidszorg.' Tegenwoordig heeft de overheid qua wetgeving wel wat geregeld voor deze groep. Mensen met een beperking krijgen maandelijks een (kleine) financiële tegemoetkoming. Elke onderneming moet per vijftiengint werknemers minimaal één werknemer in dienst hebben die gehandicapt is. 'Maar deze maatregelen zijn niet voldoende', meent de Rijsburger. 'Volgens officiële cijfers heeft driekwart van de Oekraïners met een beperking geen baan. Bedrijven nemen hen wel in dienst, maar betalen vervolgens een klein deel van het loon om hen thuis te laten blijven. Hiermee krijgen mensen met een beperking nog meer het gevoel dat ze nuteloos zijn. Oekraïners die niet kunnen lopen, zitten de hele dag thuis. Ze hebben vrijwel geen sociaal leven en voelen zich niet veel waard. Terwijl de meeste van hen juist heel goed in staat zijn te werken.'

Zelfstandig op pad

Afgelopen zomer vertrok Frank met zijn vrouw Ellen naar Oekraïne. Sindsdien is Frank bezig met het opzetten van een project om te zorgen dat Oekraïners met een fysieke beperking alsnog aan het werk kunnen. Met een zogenaamde 'tricycle', een soort rolstoelfiets, kunnen rolstoelgebonden mensen spullen op straat verkopen en zo geld verdienen. Met deze tricycle gaan de mensen straks zelfstandig op pad. De doelgroep van Franks werkproject zijn rolstoelgebruikers. Deze zijn immers geschikt om met een tricycle op pad te gaan. Vitaly Balash (31) is een jongeman uit deze doelgroep. Hij woont nabij de stad Mukachevo waar hij meestal de hele dag thuis zit. Door een door Frank georganiseerde conferentie

Met behulp van de 'tricycle' kunnen mensen met een fysieke beperking op straat spullen verkopen. (Foto: pr)

over werk en inkomen kwamen Frank en Vitaly met elkaar in contact. 'Ik heb een aangeboren beperking, waardoor ik nooit heb kunnen lopen', vertelt Vitaly. 'Ik heb wel altijd geprobeerd te werken, zo verkoop ik nu al vanuit huis opwaardekaarten voor prepaid-telefoons. Maar ik kan klanten natuurlijk veel beter bereiken als ik zelf op pad kan.'

Het project bevat drie essentiële factoren. Ten eerste moeten er tricycles zijn die op dit moment worden gemaakt in Oekraïne. De eerste zijn al bijna gebruiksklaar, maar de bouw heeft het project wel enigszins vertraagd. Het is de bedoeling dat er op 1 juli tien tricycles rondrijden. Ten tweede moeten er producten zijn die de berijders kunnen verkopen. Hiervoor heeft Frank contact met Oekraïense bedrijven, zoals telecombedrijf MTS, een leverancier van bakkerijproducten en een nieuw merk zonnebloempitten,

Semki genaamd. In samenwerking met de leverancier van bakkerijproducten kunnen bijvoorbeeld muffins verkocht worden. Ten derde moeten er natuurlijk mensen zijn die op de tricycles gaan rijden. Vitaly is een van de verkopers die met een tricycle aan het werk zal gaan. Hij wil graag telefoonkaarten gaan verkopen, want daar is hij al in thuis.

Zelfvertrouwen en voldoening

'Het draait hierbij niet alleen om het verdienen van geld', vertelt Frank. 'Als mensen met een handicap zelfstandig aan het werk gaan, vergroot dit hun zelfvertrouwen. Ze krijgen voldoening door hun werk en voelen zich weer nuttig. Ze zitten niet meer de hele dag thuis en zijn niet meer de 'afgedankte gehandicapte'. Daarnaast wordt hiermee ook het beeld ten opzichte van deze groep verbeterd. Oekraïners zonder handicap merken dat gehandicapte

Oekraïners ook een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij.' Vitaly is het hiermee eens. 'Straks kan ik met een tricycle zelf op pad, terwijl ik nu alleen naar buiten kan als er iemand met me meegaat. Dit project geeft me meer mogelijkheden, ik zal beter in staat zijn om te bewegen. Ik kan veel meer buitenshuis doen. Het vooruitzicht op een zelfstandige baan geeft me hoop en kracht.'

Ook al is het tricycleproject niet voor alle mensen met een beperking geschikt, toch probeert Frank ook iets voor hen kunnen betekenen. 'Ik ben in contact gekomen met een jongen die een verstandelijke en fysieke beperking heeft. Hij heeft een speciale rolstoel nodig, maar zit nu al tien jaar in dezelfde rolstoel. Hier past hij niet goed meer in. Via een Nederlandse rolstoelfabrikant is een passende rolstoel geregeld die eind mei in Oekraïne aankomt.'

'Ik vind UkraineMoves zo belangrijk, omdat hiermee echt een verschil kan worden gemaakt voor

mensen met een beperking. Sinds 2003 ben ik betrokken bij de vakantiecampen van Stichting Oekroe en zo heb ik liefde voor dit land gekregen. We zien de nood en de problemen hier. Onder Gods leiding hebben mijn vrouw Ellen en ik besloten om hier langere tijd aan de slag te gaan. We weten nog niet wanneer we teruggaan naar Rijsburg, dat hangt onder meer af van het tricycleproject. Het plan is dat er deze zomer tien tricycles rondrijden. Deze ga ik intensief begeleiden en monitoren, zodat ik weet in hoeverre het project werkelijk succesvol is. Als de eerste fase slaagt, wil ik het uitbreiden met meer tricycles. Uiteindelijk wil ik het project inbedden bij een bestaande, Oekraïense organisatie, zodat het project ook verdergaat als ik straks niet meer in Oekraïne ben. Ik wil wel zelf betrokken blijven bij het project. Bovendien bestaat er kans dat er om alles rijdend te houden enige financiële steun vanuit Nederland nodig blijft.'

Meer informatie over UkraineMoves is te vinden op www.movendifoundation.org en www.handsfeet.nl.

Over het tricycleproject

Franks tricycleproject is een idee van de Movendi Foundation, een Delftse stichting die zich inzet voor het verbeteren van de leefomstandigheden van fysiek gehandicapte mensen waar ook ter wereld. Stichting Oekroe/Hands & Feet maakt het mogelijk dat dit project opgezet kan worden. Naast Frank werken Ellen van Delft en Joost en Renate Mens uit Rijsburg aan diverse andere projecten in Oekraïne. De tricycle is ontworpen in samenwerking met studenten van de TU Delft. Van juli tot augustus 2008 was Frank met een collega-student in Ghana om daar het project GhanaMoves nieuw leven in te blazen. Na afloop reden er zes tricycles rond en werd een coördinator aangesteld om het project voort te zetten. Met de tijd zijn er rond deze coördinator enkele problemen opgedoken, waardoor het nodig bleek dat er nogmaals een aantal afstudeerders zich over het project buigen. Zij zijn nu in Ghana en het ziet er naar uit dat het project straks weer goed draait.